

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VIII. Effectus satisfactionis, quem habet Sarcificium Missæ ex opere operato, cò minor est in singulis, quò pro pluribus offertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Ratio ex
Scoto;

Rationem hujus rei attingit Scotus Quodl. 20. nu. 4. & sequentibus: quia ut oratio impetret, requirit cum re postulata proportionem: nam eadem oratio ceteris paribus non aequè impetrabit rem difficilem & facilem, majorem & minorem, ac proinde non aequè impetrabit eandem rem uni & multis, quia hoc ipso res postulata est major.

et probatio
a simili.

Sicut (inquit Doctor n. 6.) plures pœnae aequivalent uni maiori pœnae, & non relaxantur, nisi per opus satisfactorium maius, vel per plura opera satisfactoria, sic videtur de pluribus bonis impetrandis, quod aequivalent uni maiori, & ideo non nisi per plura bona, vel unum maius bonum impetrantur.

92.
Conclusio
ulterius de-
claratur.

Hinc autem inferitur; si Sacrificium applicetur ad multa impetranda, quæ unâ generali petitione contineantur, sicut talis oratio minus efficax est in singulis, ita quoque Sacrificium minus tunc impetrabit pro illis; quia proportionatur orationi. Sin verò petitio fuerit specialis, ita ut fiant multæ orationes, unaquæque pro sua re vel persona, et si unum Sacrificium offeratur ad omnia illa impetranda; aequè potens erit ad omnia, & ad singula; quia ipsum de se semper est aequè sufficiens, ut antea diximus, & aliunde ex parte orationis est etiam æqualitas.

Quod probò; quia unum meritum non impedit aliud, si opera concomitanter multiplicentur, & easdem morales circumstantias habeant: ergo consimiliter una oratio non minuet valorem & dignitatem alterius; sed unaquæque habebit totam vim impetrandi, quam haberet sola.

de probatur
ex eorum
etiam praxi.

Alioquin non liceret in Sacrificiis uni additis, pro aliis rogare alia (quod tamen quotidie praticatur) ne ille unus fraudetur aliquo fructu impetrationis, ad quem fortè habet jus. Sicuti probabilius non licet Sacrificium uni debitum, æqualiter applicare aliis quoad fructum satisfactionis: quoniam hic fructus in pluribus minor est, quàm in uno, ut doceo Conclusionem sequenti, quæ talis est:

CONCLUSIO VIII.

Effectus satisfactionis, quem habet Sacrificium Missæ ex opere operato, eò minor est in singulis, quò pro pluribus offeratur.

93.
Conclusio
probatur ex
Scoto.

Ita Scotus Quodl. 20. n. 20. De tertio in isto articulo dici potest, sicut in precedenti articulo, quod scilicet Missæ non tantum valet virtute Sacrificii applicata pluribus in eodem gradu, sicut si

uni soli applicaretur. Probat: Quia bonum quod debetur virtute Sacrificii correspondet secundum plenam iustitiam alicui merito in Ecclesia: illud meritum est finitum & certi gradus: ergo sibi secundum iustitiam plenam adequatè correspondet bonum certi gradus reddendum: ita quod nihil reddatur virtute Sacrificii nisi illud, vel inclusum in illo: ergo si totum illud reddatur isti, nihil virtute Sacrificii reddatur illi: quia quod daretur illi, nec est istud bonum, quod datur isti, nec includitur in illo, ut aliud eius, & per consequens ex opposito consequentis, si virtute Sacrificii aliquod bonum datur illi, non totum datur isti, quod debetur virtute Sacrificii; daretur autem ei totum in medio gradu, si sibi soli specialiter applicaretur: ergo &c.

Quo immo; et si actio sacrificativa, quatenus est moraliter ipsius Christi, aut clarius, quatenus est actio Christi, prout de facto agentis (quod alii volunt) foret infinita; equidem non haberet vim, seu effectum in actu secundo juxta valorem actionis pro tempore præsentis consideratæ; sed consideratæ secundum quod Christus olim in institutione Sacrificii effectum ei ex merito suæ Passionis annexit.

Porro finitum annexuisse patet, tum ex sensu communi, tum ex praxi Ecclesiæ, sæpius pro eadem anima, idque distinctè pro singulis celebrantè, cum alioquin debuisset præscribere, ut pro omnibus simul semper celebraretur: nam charitas postulat, ut offeratur pro omnibus, quibus potest prodesse absque aliorum præjudicio. Scotus n. 6. ibi: *Et tunc secundum ordinatam charitatem deberet quilibet orare pro quocumque; quia deberet impetrare bonum pluribus: dum tamen hoc posset per eundem actum sine diminutione boni alicuius eorum.*

Dices: Ecclesia id non facit; quia non constat, utrum ita sit. Respondeo; Spiritus Sanctus, qui docet Ecclesiam omnem veritatem; hanc putas eam celavit? Certè, vel ex continua praxi satis constat, quid Ecclesia sentiat de hac veritate. Et verò quid nobis sentiendum sit, ex quo melius colligi potest, quàm ex sensu Ecclesiæ?

Herculè si Ecclesia dubitat, an Sacrificium quoad fructum satisfactionis aequè prodest pluribus, atque uni, quidni præscribat, ut pro omnibus simul semper offeratur, si, vel quatenus fieri potest sine præjudicio particularis intentionis? Talis autem præscriptio nullibi extat.

Itaque ratio à priori Conclusionis est voluntas Christi, quæ colligitur ex praxi Ecclesiæ & communi sensu fidelium. Congruentia; quia Sacrificium non habet vim tollendi debitum pœnæ, nisi quatenus habet annexas satisfactiones præteritas Christi: hæc autem annexio non debuit ita fieri, ut haberet virtutem infinitam; sed potius contrarium erat congruum.

94.
Fundatur
in communi
sensu,
& praxi
Ecclesiæ.

Scoto;

95.
Obiectio
solvitur.

96.

Ratio à
priori Congruentia
voluntas Christi.

Congruentia.

Probat; quia Christus voluit hoc Sacrificium sæpius offerri, quod alioquin non fuisset necessarium, saltem pro eadem re; nam oblatum pro uno, v. g. Petro vivente, remitteret ei omnem pœnam, etsi tantam haberet persolvendam, quantam omnes animæ in Purgatorio simul. Immo oblatum pro omnibus simul, tam vivis quàm defunctis, remitteret eis omnes pœnas debitas in Purgatorio, quod est incredibile.

97. Scitè ergo dixit Scotus suprà n. 24. *Et est quod acceptaretur Sacrificium ratione voluntatis Christi ut offerentis, hoc est, instruentis oblationem, & dantis sibi valorem & acceptationem, tamen non æquivaleret, nec acceptaretur sicut Passio Christi, & ita esset meritum finitum, cui correspondet debitum virtute Sacrificii.*

Quid miramur? Etenim Sacrificium Crucis erat actio meritoria & satisfactoria, minimè iteranda. Planè ergo conveniens fuit, ut haberet valorem quasi infinitum, qui postmodum finitè, per infinita quasi Sacrificia incruenta, in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, sicut finitè applicatur per Sacramenta.

98. Alioquin in actu primo, sive quoad sufficientiam, etiam valor Sacrificii incruenti est infinitus, ratione scilicet rei oblatae, & principalis offerentis, qui est Christus, infinite dignificans oblationem Sacrificii, in suis quasi infinitis meritis fundatam, suoque factam nomine: attamen in actu secundo virtutem seu effectum infinitum ei non tribuit; sed voluit, ut statim dixi, fructum Passionis in eo finitè applicari.

99. Finitè, inquam, non tantùm in hoc sensu, quòd una Missa applicata omnibus & singulis fidelibus minimè sufficiat perfectè pro illis: aut applicata unj personæ, v. g. defunctæ, non tollat ab illa omnem pœnam debitam, etiam si hæc pœna major & major in infinitum esse supponatur: hujusmodi enim finitudinem, ut sic loquar, omnes libenter fatentur; sed etiam in hoc sensu, quòd una Missa applicata pro multis, non tantùm singulis prodest, quantum omnibus; prout praxis Ecclesiæ demonstrat.

Profectò ex contraria sententia hoc absurdum sequitur, quòd Sacerdos pluribus ex justitia obligatus, v. g. ratione stipendii, quod à singulis accepit, per unam Missam satisfaceret.

Respondet Vasquez disp. 231. cap. 3. ubi docet oppositum Conclusionis, Responder, inquam, Negando Consequentiam. Primò, quia is, qui stipendium tribuit Sacerdoti, non solum petit ab eo applicationem Sacrificii, sed etiam orationes Ecclesiæ & impetrationem earum, quæ sunt finiti valoris; ac proinde minùs singulis prodest, si inter plures, quàm si inter pauciores dividantur.

Sed contrà primò: posset pro singulis explicitè orare, ac proinde, juxta nostram doctrinam præcedenti Conclusionem explicatam, omnes æqualem effectum impetrationis acciperent, ac si pro singulis seorsim offerret.

Secundò: impetratio Ecclesiæ est per accidens; nam excommunicatus, aut aliter practicus satisfaceret suæ obligationi, estò nihil impetraret nomine Ecclesiæ, quæ non vult illo uti tamquam Legato ad aliquid impetrandum.

Respondet Vasquez secundò: ideo talem Sacerdotem peccare, quia solum probabiliter solvit, quod debet; nam valor ille infinitus solum est probabilis.

Sed contrà primò: hoc ipsum satis declarat falsitatem sententiæ Vasquez; cum ab initio nascentis Ecclesiæ omnes Sacerdotes existimaverint se teneri ad offerendum pro singulis singula Sacrificia.

Secundò: qui promisit jejunium, satisficit si probabiliter jejunet. Similiter, qui hodie applicat fructum Sacrificii crastini, estò aliqui doceant illam applicationem non valere.

Respondet Vasquez tertio: peccare Sacerdotem in illo casu contra justitiam; quia cum stipendium detur ratione sustentationis, ut qui altari servit, de altari vivat, justitia ipsa non patitur, ut qui semel ab uno in sustentationem stipendium accepit, ab alio contra ipsius voluntatem sustentetur.

Sed contrà; Sacerdos in Natali Domini potest accipere stipendium pro secunda & tertia Missa, licet jam acceperit stipendium & sustentationem pro illa die ab eo, cui applicuit primam Missam.

Dices; qui dedit stipendium pro prima Missa, non est involuntarius, ut accipiat Sacerdos aliud pro secunda & tertia.

Respondeo; unde constat quòd ille qui primò obtulit stipendium sit involuntarius, ut Sacerdos pro eadem Missa accipiat plura stipendia, supposito quòd habeat æqualem effectum, ac si pro ipso solo Sacrificium offerretur? Nonne stipendium unius Missæ valde exigua sustentatio est pro una die?

Præterea, si unj liberaliter promisi Sacrum, & ab altero accipi stipendium, saltem tunc potero satisfacere unicæ Missæ, quod est contra communem fidelium apprehensionem, & ideo non admittendum. Igitur sicut magis commune, ita magis probabile est, Missam oblatam pro multis non tantùm eis prodesse, ac si pro singulis offerretur: ut amplius ostendo, dum dissolvo illa, quæ alii pro sua sententia obijciunt.

Primò, multiplicatis iis, qui assistunt Sacro, non minùs prodest Sacrificium singulis, quàm si singuli soli adessent: ergo similiter multiplicatis iis, pro quibus offertur, non minùs prodest singulis, quàm si pro singulis solis

97. Quare potius Sacrificium crucientum habeat valorem quasi infinitum quàm incruentum.

98. Intellige in actu 2. nam in actu 1. etiam incruentum potest dici infinitum.

99. Quo sensu fructus Passionis applicetur finitè in Sacrificio incruento.

99. Probat. Conclus. ex absurdo quod sequitur ex opposita sententia.

100. Responsio Vasquezii.

Sect. 4. De Effectu & Valore Sacrificii. Concl. 8. 453

solis offerretur. Probatur Consequentia; quia illis, qui assistunt, non aliter prodest ex opere operato Sacrificium, nisi quatenus Sacerdos pro illis offert magis in particulari.

Respondetur. Respondeo Negando Consequentiam. Ad probationem dico primò, valde incertum esse, ut patet ex dictis Conclusionibus 5. an illi, qui Missam assistunt, ex eo præcisè acquirant aliquem fructum ex opere operato, id est, infallibilem remissionem alicujus pœnæ. Affirmat quidem Suarius disp. 79. sect. 8. §. *Quarid de cæteris privatis offerentibus*, & probat quatuor rationibus, sed quæ non convincunt, ut statim declaro.

105. Probat ergo primò; quia oblatio hujus Sacrificii est fructuosa ex opere operato: ergo rationi consentaneum est, ut omnes, qui ad illam verè concurrunt per proprium actum, seu concursum moralem, participant hujusmodi fructum.

Secundò. Secunda ratio est; quia ex ejusmodi concursu plurium offerentium cum ministro resultat quasi unum morale offerens cum majori devotione, reverentiâ & dignitate: ergo respondet illi major fructus ex opere operato cæteris paribus; nam hic fructus definitur juxta devotionem offerentium: ergo hæc ratio respondet singulis offerentibus, ut tales sunt, aliqua pars illius fructus, juxta unicujusque devotionem.

Tertiò. Probat tertiò: sicut usus Sacramenti consistit in receptione, ita ratio Sacrificii in oblatione; sed omnes, qui recipiunt Sacramentum, participant fructum ejus: ergo similiter omnes offerentes per proprium aliquem concursum vel actionem participant fructum Sacrificii.

Quartò. Quarta probatio: Christus hoc modo potuit instituire hujus Sacrificii efficacitatem, & est valde consentanea dignitati ejus, & hominibus conveniens, ut saltem spe fructus unicujusque devotè offerre studeat juxta capacitatem suam: ergo credendum est ita instituisse.

Confirmatio. Et confirmatur: nam inconveniens esset, quòd audiens Missam, non plus fructus accipiat ex opere operato ex Missa, quàm ille, qui non audit, si Sacerdotis applicatio erga utrumque æqualis est, & alioquin in hujusmodi effectu nullum est inconveniens, nec aliquid contra illum objici potest, quòd difficultatem ingerat; cur ergo negandus est? Hucusque Suarius. Sed hæc rationes, ut antea dixi, non convincunt.

106. Ad principalem respondent Adversarii: tota efficacia ex opere operato quantum attinet ad remissionem pœnæ, provenit ex eo, quòd Sacrificium offeratur in persona Christi: ideo enim hæc illa munda oblatio est, quia nimirum prout est à Christo offerente, semper est munda & acceptabilis, quæ nullâ indignitate

aut malitiâ offerentium inquinari potest; jam autem solus Sacerdos offert in persona Christi: adeoque nec ipse habet fructum ex opere operato, quâ privata persona est vel Legatus Ecclesiæ; sed in quantum sustinet personam Christi.

Ex quo patet responsio ad tertiam probationem; videlicet disparitas inter Sacramentum & Sacrificium: nam qualibet susceptio Sacramenti est fructuosa, si non sit obex in suscipiente, ut definit Concilium Tridentinum sess. 7. de Sacramentis in genere can. 7. *Si quis dixerit non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiamsi ritè ea suscipiant, sed aliquando & aliquibus, anathema sit.* In quo autem Concilio definitur per Sacrificium infallibiliter conferri remissionem pœnæ omnibus illud legitime offerentibus? Igitur non qualibet oblatio Sacrificii est fructuosa ex opere operato, quòd attinet ad infallibilem remissionem pœnæ; sed illa sola, quâ Christus seipsum per Sacerdotem offert.

Ad secundam probationem negant, effectum ex opere operato crescere ex devotione offerentium; etenim effectus Sacramentorum non crescunt ex bonitate ministri: & aliunde videtur hæc esse mens omnium fidelium, qui quamvis propter impetrationem propriam ipsius Sacerdotis, quarant aliquando magis sanctos & devotos; verumtamen propter fructum Sacrificii, qui provenit ex parte Christi, de hoc minime sunt solliciti.

Et quis scit, an non ideo dixerit Tridentinum sess. 22. cap. 1. *Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nullâ indignitate aut malitiâ offerentium inquinari potest?* Inquinaretur autem si malitiâ offerentium ejus effectus ex opere operato minueretur.

Sanè si Dominus per famulum malum det eleemosynam impositam à Confessario in Sacramento Pœnitentiæ, illa non minùs erit satisfactoria ex opere operato, ac si famulus esset bonus. Ergo similiter si quis Sacrificium offerat per Sacerdotem malum, illud non minùs erit satisfactorium ex opere operato, ac si Sacerdos esset bonus.

Ad quartam probationem dicunt, abundè sufficere ad dignitatem Sacrificii, quòd ii, qui Sacrificio assistunt, accipiant majorem fructum ex opere operantis, & etiam quasi ex opere operato per modum impetrationis, quatenus Sacerdos specialiter offert pro circumstantibus juxta dicta Conclus. 5.

Atque ut sententia Suarii esset vera, videlicet ut omnes assistentes Sacrificio acciperent remissionem alicujus pœnæ ex opere operato, hoc non ideo fieret, quia Sacerdos pro ipsis specialiter offerret; sed quia & ipsi offerrent cum Sacerdote: quare non mirum quòd multiplicaretur fructus pro singulis; nam licet res oblata

107.
Responsio
ad tertium.

108.
Respondetur
ad secundum.

109.
Responsio
ad quartum.

110.
Sententia
Suarii ultra
rè exornatur.

oblata sit eadem, oblationes tamen saltem moraliter multiplicantur pro multitudine offerentium, & singulis oblationibus respondet suus fructus; sicuti si eadem aqua, & eadem asperzione baptizarentur duo homines simul, esset duplex Sacramentum, & duplex effectus. Vide dicta Concl. 7. n. 83. §. *Supponendum secundum*. Porro ad multiplicationem præcisè eorum, pro quibus offertur idem Sacrificium, non multiplicantur oblationes, sed eadem omnino oblatio dividitur inter omnes.

111.
Objectio.

Nequaquam, reponit aliquis; nam qui dat stipendium, etiam suo modo, & satis propinquo, offert cum sacerdote: ergo multiplicatis illis, etiam multiplicantur offerentes; & per consequens multiplicatur fructus Sacrificii.

Responsio.

Respondeo: fructus, qui provenit iis ut offerentibus, concedo; qui pendet ex applicatione Sacerdotis, quatenus offert pro illis in persona Christi, nego.

112.
Instantia.

Instabis; Sacerdos specialiter orat pro circumstantibus: ergo exinde specialis fructus, qui cum sit finitus, adhuc utilius erit audire Missam solus, quam cum aliis.

Solutio.

Respondeo; Sacerdos orans in *Memento* pro circumstantibus, non applicat illis nisi fructum impetrationis; alioquin cum tota essentia Sacrificii, secundum multos Doctores, in sola consecratione consistat, pejoris essent conditionis defuncti, pro quibus oratur post consecrationem, & per consequens, quibus non potest applicari fructus Sacrificii præcedentis. Jam autem fructus impetrationis, ut supra explicavimus, suo modo est finitus, ac proinde non provenit detrimentum singulis ex confortio aliorum, nisi forte per accidens, quatenus multitudo eorum facit, quod Sacerdos non possit ita distinctè & sigillatim ac studiosè orare pro singulis, ac si essent soli.

113.

Devotio Sacerdotis non minuitur propter multitudinem eorum pro quibus sacrificat.

Probat a Scoto.

Cæterum putat Scotus Quodl. 20. nu. 7. devotionem Sacerdotis non minui propter multitudinem: *Distractio*, inquit, non necessarid concurrens ex hoc, quod pro pluribus celebratur, quia non oportet celebrantem pro multis, tunc de eis actu cogitare; sed sufficit, quod ante recollecterit istos, pro quibus intendit specialiter orare, & intentionem suam talem Deo obtulerit. Ex tunc enim, si tantum in communi memoriam eorum habeat, hoc sufficit; quia Deus oblationem & devotionem suam pro illis acceptat, pro quibus ordinavit prius se velle offerre: & in isto casu verum est, quod propter multitudinem attentio actualis ad singulos minuitur; quia non est ad eos, nisi in communi; sed devotionem, qua est motus mentis in Deum, non oportet minui.

& exemplificatur.

Exemplificat: Non minus devotè celebrat quis de omnibus Sanctis, quam de uno Sancto: quia etsi minus distinctè attendat ad quemlibet, tamen attentio ad totam communitatem sufficit ad devotionem, non tantum æqualem, sed maiorem, quam sufficeret attentio ad unum eorum; nisi forte ad illum, in quo

eminenter est illud, quod est materia devotionis ad omnes, qui est solus Deus trinus: sic quando oratur pro multitudine, sive communitate indigente, ut impetretur sibi bonum, quo indiget, maior compassio potest haberi, & ita maius desiderium impetrandi illud, quo indiget, quam si pro uno indigente oraretur; & ita non minuitur ibi devotio, licet minuat intentio actualis & distincta.

Et his infert Doctor: Non ergo minus bonum tunc impetrat singulari propter diminutionem devotionis, sed propter hoc solum, quod merito suo correspondet aliquod bonum certum, & hoc in quocumque eodem gradu, scilicet reddendum illi, cui valet specialissime, vel illis, quibus valet generalissime: vel etiam illi, vel illis, quibus valet medio modo, & per consequens in isto tertio gradu, in quo loquimur, si est minor extensio, est minor intentio unicuique. Atque hæc sufficiant pro responsione ad primam objectionem.

Arguitur secundò; res oblata in Sacrificio Missæ habet infinitum valorem; Respondeo, valorem oblationis non tam sumi ex te oblata, quam ex offerente. Alioquin oblatio, quæ Beata Virgo suum Filium obtulit in templo, fuisset infiniti valoris. Similiter si sacrificium Crucis haberet infinitum valorem, prout à Christo summo Sacerdote offerretur, equidem oblatio Beatæ Virginis, & aliorum, qui Cruci astabant, tametsi animo offerrent Deo illud idem Sacrificium, erat indubiè finiti valoris.

Ista (oblatio Eucharistiæ) non est accepta (inquit Scotus suprâ nu. 21.) nisi sit offerentis accepti, iuxta illud Gen. 4. Respexit Deus ad Abel, & ad munera eius. Prius ad Abel, quam ad munera. Et iuxta illud Luc. 21. Vidua hæc pauperula plures, quam omnes misit: quia ex voluntate magis accepta. Et Gregorius in Homilia super illud Matth. 4. Ambulans Jhesus: Nec pensat Deus, quantum in ejus Sacrificio; sed ex quanto deferatur affectu. Unde si Iudeus obtraheret Patri Christum volentem, vel non volentem, non fuisset ista oblatio ita accepta à Patre, sicut quando Christus sponte se obtulit: immo non fuisset accepta, iuxta illud Ecclesiastici 34. Qui offert Sacrificium ex substantia pauperis, quasi qui victimam suam in conspectu Patris.

Dices; in hoc Sacrificio etiam offerens est infinite acceptus Deo, & ex infinito offert affectu. Patet; quia Christus est principalis offerens, cujus omnia opera quasi infinite dignificantur ex Persona Divina. Una (inquit Tridentinum sess. 22. cap. 2.) eademq; est hostia, idem nunc offerens Sacerdos ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, solâ offerendi ratione diversa. Quidni ergo & idem valor, sicut tunc infinitus, ita quoque nunc?

Respondeo; quia Sacrificium cruentum, fuit opus, ut supra adhuc diximus, verè meritum gratiæ & gloriæ, & satisfactorium ad sufficientiam pro peccatis totius mundi. Nam, ut

Sect. 4. De Effectu & Valore Sacrificii. Concl. 8. 455

ut ait Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 2. Hunc (Christum Jesum) proposuit Deus propitiationem per fidem in Sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Et sequitur cap. 3. Verum est ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed id duntaxat, quibus meritum Passionis eius communicatur, per Sacramenta & Sacrificium incrementum.

Communicatur, inquam, non indefinite, & indeterminate, sed prout Spiritus Sanctus vult. Vult autem & disponit omnia in numero, pondere, & mensura. Uniuersique enim nostrum (ait Apostolus ad Ephes. 4. v. 7.) data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

Sed contra; Sacramentum simul applicatum pluribus, causat aequalem in omnibus effectum, est limitatum: ergo similiter Sacrificium, quod solum intendunt Adversarii.

Respondet disparitatem esse, quod Sacramentum pro multiplicitate suscipientium multiplicatur: licet enim unica sit, v. g. ablutio, sive asperio actiua in Baptismo, aut absolutio in Sacramento Pœnitentiæ; equidem tot sunt Sacramenta, quot homines absolvuntur, vel abluuntur: at verò Sacrificium, sive uni, sive pluribus applicetur, semper est unicum: siquidem in iis, pro quibus offertur, minimè subieciatur, prout Sacramenta recipiuntur in iis, quibus applicatur.

Arguitur tertio: bonum spirituale proportionatur Spiritui, & spiritus, v. g. Angelus est ubique totus, & non per partes communicatur; sed est totus in toto, & totus in singulis partibus: ergo bonum spirituale, & per consequens fructus Sacrificii communicatur sine divisione, & ita non diminuitur, licet pluribus communicetur.

Respondet Scotus n. 8. Spiritus est extensivè non dividatur, tamen numeraliter spiritus à spiritu distinguitur: sunt enim singulorum corporum animarum singule anime: & ille habent bonitatem naturalem magis extensivè, quam una ex eis: immo æquivalentem bonitati magis intensa secundum illud Divi Augustini 7. Trinit. cap. 6. Plus sunt aliquid homines duo, quam unus homo. Et per hoc distinguitur pluralitas in Divinis à pluralitate in creaturis, quia plus aliquid hic sunt duo, quam unum, non sic ibi: Unde subdit: Non enim major essentia est Pater, & Filius & Spiritus Sanctus simul, quam solus Pater, aut solus Filius. Bonitates etiam plures spirituum sunt maioris valoris, & ideo requirunt plura bona, vel unum maius bonum, propter quod retribuuntur.

Non enim qui orando meretur vivificare unum mortuum, eadem ratione, æquè meretur vivificationem quoruncumque mortuorum. Ita dico quod bonum spirituale communicatur sine divisione quantitativa: secundum extensionem tamen communicatur cum distinctione, scilicet aliud alteri, & ita requiritur

distinctum meritum, propter quod reddatur, & hoc dico aequale intensivè.

Et si istes; saltem bonum spirituale non communicatur per partes: ergo si virtute huius Missæ debetur bonum utrique tamquam unum totale præmium, illud non reddetur per partes, sic scilicet quod pars dabitur uni, & pars alteri.

Respondet Doctor n. 9. ex Divo Augustino 6. de Trinit. cap. 8. In his, quæ non mole magna sunt, hoc est manus esse, quod est melius esse. Subsumit: Duo verò bona æqualia sunt meliora altero; ergo in eis est maior bonitas: maius autem licet non possit actu dividi, tamen toti æquantur plura parva, quæ in mediocritate, & in illis parva est distinctio, & pro illo uno magno, licet in se indivisibili, tamen divisibili, vel magis distinguibili in æquivalentia possent illa multa reddi.

Applicat ad propositum: Sic hic, tanto merito debetur adæquatè tantum; illud in se dividi non potest, sed tamen illi æquivalere possent multa bona minora, & ita ipsum potest dividi valore, dum pro ipso diversa bona minora distinctè reddantur. Non ergo illud bonum spirituale realiter per partes datur, sed datur in multis bonis minoribus, quæ respectu illius boni habent partialem valorem.

Si urgeas; qui spiritum recipit, totum spiritum recipit: ergo similiter qui aliquod bonum spirituale recipit, recipit ipsum totum.

Respondet Scotus: Si possibile esset eundem spiritum distribui multis in valore, sicut hic est possibile de bono reddendo virtute orationis, unicuique minus bonum daretur: & forte etiam realiter spiritus minus communicaretur, si transcenderet suum susceptivum proportionatum; sicut forte anima non aquè vivificaret corpus quantumcumque cresceret; sed passo proportionato aquè communicatur: in proposito receptivum proportionatum bono illi, quod est reddendum pro merito, est una persona, & quod datur illi, datur non per partes. Ita Scotus de hoc argumento.

Breviter quis respondere posset, Negando Consequentiam. Quæ enim conventio substantiæ spiritualis ad accidens spirituale? Nonne quia substantia spiritualis non est capax intensiõis aut remissionis, ideo nec accidens spirituale? Si autem accidens spirituale est capax intensiõis, de quo nemo dubitat, quidni sit divisibile? Et verò remissionem pœnæ, quæ est effectus Sacrificii, de quo præcipuè hic disputatur, quis ambigat esse divisibilem, sicuti est ipsa pœna? Sed pergamus ad alia.

Arguitur ergo quarto, aliqua corporalia non minus communicantur, etsi pluribus communicentur. Patet de lumine candelæ simul illuminantis plura illuminabilia, & æqualiter, sicut illuminaret quodlibet istorum per se. Patet etiam in voce, quæ æqualiter simul immutat auditum quemcumque multorum auditium, sicut immutaret unum illorum solum; ergo &c.

118. Instancia,

Cui satisfiat ex D. Augustino.

Duo bona æqualia sunt meliora altero.

119.

Allud argumentum dissolvitur ex Scoto.

An anima aquè vivificaret corpus quantumcumque cresceret.

Accidens spirituale est capax intensiõis.

120. Objectio quarta.

Lumen candelæ simul plura æqualiter illuminat.

Respon-

Responso
ex Doctore
Subtili.

Respondet Doctor Subtilis n. 11. Passi proportionati agenti potest qualibet pars aque perfici: ita saltem quod una non minus perficitur, si alia perficiatur, quæ si sine illa perficeretur; quia enim totum est primo proportionatum agenti, ideo pluralitas partium, quæ includuntur in isto toto, non impedit perfectionem actionis in omnes sicut nec in totum includens eas; sed si uni passo proportionato adderetur aliud passum, illud non operiret aquæ perfici ab agente, sicut si solum reciperet actionem agentis: hoc patet in illis exemplis.

Allegantur
varia exem-
pla,

Lux enim & sonus, & similia, quantum est de se, multiplicant se sphericè: passum ergo proportionatum tali agenti quantumcumque sit parvum, cum tamen sit sphericum, includit partes: & illa, quæ sunt partes eiusdem spheræ circumstant lumen, & aque illuminabuntur. Hoc est, tantum illuminabitur medium secundum unam diametrum eiusdem spheræ circa candelam, sicut secundum aliam; sed si accipiatur alia spheræ remotior à candela ambiens primam spheram acceptam circa candelam, illa non aquè illuminabitur, sicut prima.

Similia
casu propo-
siti,

Quod ergo dicitur, quod aquè illuminantur plura illuminabilia sicut unum, verum est, quando illa plura sunt partes eiusdem illuminabilis adequati, puta quando sunt contenta in eadem spheræ, sive intra eandem spheram respectu illuminantis, ut centri. In proposito autem duo illi, pro quibus oratur, non sunt per se partes unius, quod sit susceptivum adequatum boni reddendi virtute orationis: sed uterque per se est susceptivum adequatum. Hæc tenet Scotus.

121.
Secundum
presentem
Dei volun-
tatem.

Cæterum, quin sic poterit Deus efficere, ut Sacrificium æqualiter prodesset multis, sicut multi æqualiter ab eadem candela illuminantur, nulla est ratio dubitandi: equidem voluit de facto, ut valor Missæ esset, sicuti in pecunia, vel in jejuniis nostris, quæ divisâ inter multos, minus profunt.

Numquam
tot applica-
tur Sacrifi-
cium, quin
ad singulos
secundum
aliquam
partem ex-
tendatur.

Unde (dicunt quidam) si tot hominibus applicaretur unum Sacrificium, ut ad singulos secundum aliquam sui partem fructus non posset extendi, nemini aliquid conferretur, cum non esset ratio quare potius uni, quam alteri conferretur, sed totum remaneret in thesauro Ecclesiæ, quousque fructus ille, accessu aliorum Sacrificiorum ita augetur, ut omnes aliquid ex eo valerent participare. Ita illi.

122.
Objectio
ultima ex
auctoritate
D. Hiero-
nymi.

Quod si verum est, manifestè probat reviviscentiam Sacrificii, quam quidem aliqui asserunt; sed sine fundamento. Mallem ergo dicere numquam tot hominibus simul posse applicari unum Sacrificium, quin fructus ejus ad singulos secundum aliquam sui partem, quamquam minimam, possit extendi.

Ultimo loco arguitur ex auctoritate Divi Hieronymi, quæ habetur de Consec. dist. 5. cap. Non mediocriter 24. ubi inter alia sic legitur: Dum igitur pro cunctis (aliàs centum) animabus Psalmus, vel Missa dicitur, nihil minus, quam si pro una qualibet ipsarum diceretur, accipitur.

Ad hanc auctoritatem, Glossa, inquit Scotus n. 12. ponit ibi duplicem responsionem. Una est referens hæc ad ipsum celebrantem, ut sit sensus: nihil minus accipitur, supple, pro ipso celebrante; quia sive pro uno, sive pro multo dicatur, semper valet specialissimè celebranti, & æqualiter, quando est aquè dispositus, & aquè ordinatè facit hoc, quod facit: hoc est, aquè celebratur pro multis, quando pro multis, & pro uno, quando pro uno.

Alia responsio Glossæ est ibi referens ad casum, in quo loquitur, quod scilicet non minus valet una Missa pro centum animabus cum cordis hilaritate, quam si pro quolibet uno diceretur cum anxietate. Premittitur enim ibi sic: Melior est quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate ac serenitate, ac spirituali hilaritate, quam totius Psalterii modulatio cum cordis anxietate, ac tristitia. Et tunc subditur illud quod adductum est. Dum igitur pro cunctis &c.

Et hoc secundum fuit fortè specialiter secundum intentionem Beati Hieronymi, volentis loqui ad consolationem Monachorum, quod si pro multis tunc orare; tamen non oportet tot Psalmos legere, quia vergeret in fastidium: sed melius satisfaci illis, si pro eis dicantur pauciores, & cum hilaritate, melius etiam valet dicenti, si potest stare cum obligatione eius. Hæc Scotus. Non tango autem, quod illa verba: Dum igitur &c. nunquam reperitur in Hieronymo, ut fatetur ipse Vasquez n. 28.

Ex dictis inferitur, minime licere fructum Sacrificii, uni soli debitum, pluribus applicentia, etiam suppositâ probabilitate oppositæ sententiæ: siquidem fideles, qui Sacerdotes stipendio, vel alio modo ad celebrandum pro se obligant, intendunt sibi applicari fructum Sacrificii certiori modo, quo possunt. Unde si scirent aliquem Sacerdotem idem Sacrificium offerre pro multis petentibus, nulli ab eo Missas peterent, vel stipendium ei darent. De quo plura Sectione sequenti.

Impræsentiarum una superest difficultas, & quæstio, utrum videlicet in eo, pro quo offertur Sacrificium requiratur aliquis consensus, vel alia dispositio actualis, ut possit acquirere ejus fructum. Responsio erit

CONCLUSIO IX.

Ad percipiendum fructum Sacrificii, non requiritur in eo, pro quo offertur, aliquis consensus, vel alia dispositio actualis. Equidem meliorem fructum recipiet pro meliori dispositione, sive actuali, sive etiam habituali.

Ratio primæ partis est; quia ille, pro quo offertur Sacrificium, non concurret activè, sed